Ympäristövaliokunta
Asia: U 59/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Lausunto U-kirjeestä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 muuttamiseksi

Yleisesti

Bioenergia pitää valtioneuvoston kantaa yleisesti ottaen hyvänä.

Yhdistys tukee tavoitetta saavuttaa EU:n hiilineutraalius sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla ennen vuotta 2050. Yhdistys pitää myös hyvänä muotoilua, että 55-valmiuspaketista käytävien neuvottelujen lopputuloksena pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan vuodelle 2030 asetettu vähintään 55% ilmastotavoite ja että päähuomio on nimenomaan ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Bioenergia ry yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että RED2-direktiivi on avattu toivottua laajemmin ja että komission esitys heikentää yritysten luottamusta pitkäjänteiseen ja ennakoitavaan energiapolitiikkaan ja vähentää siten investointihalukkuutta uusiutuvaan energiaan tilanteessa, jossa fossiilinen energia dominoi EU:n energiajärjestelmää etenkin Pohjoismaiden ulkopuolella. Direktiivin tiheä päivittäminen, erilaiset arviointivaraumat ja esitykset delegoiduiksi asetuksiksi ja takautuvaksi lainsäädännöksi sekä komission myöhästyminen direktiivin EU 2018/2001 toimeenpano-ohjeiden laadinnassa ovat tehneet alaa koskevasta sääntelystä kaoottista ja luoneet siten kentälle merkittävästi epävarmuutta.

On hyvä, että valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että direktiivissä käytetään vakiintuneita määritelmiä ja käsitteitä. Nuorten metsien harvennuksista syntyviä jakeita ei tule kategorisesti rajata hyväksytyn energiakäytön ulkopuolelle. Suomessa toimiva puumarkkina ohjaa jalostukseen kelpaavan puun metsäteollisuuden raaka-aineeksi ja kelpaamattomat jätteet ja tähteet bioenergian tuotantoon.

Yhdistyksen mielestä Suomen tulisi kuitenkin suhtautua esitettyä kantaa kriittisemmin:

- uuteen säädösvallan siirtoon komissiolle koskien biomassan käytön kaskadiperiaatetta ja ainespuun käytön rajoittamista energiantuotannossa

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

- komissiolle jätettävään arviointivaraumaan mahdollisten lisärajoitusten tarpeesta metsäbiomassan tukijärjestelmien osalta, jonka tulisi koskea ainoastaan (ei ensi sijassa) tukiohjelmia ja olla tarkkarajainen
- komission ehdottamaan takautuvaan lainsäädäntöön, sekä
- kriteeriin koskien maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä artiklassa 29.6.iv

Päätökset puun oikeista käyttökohteista tulee jättää markkinoille. Sääntelyä tulee lisätä vain silloin, kun markkinoilla on merkittäviä ongelmia. Esimerkiksi Suomessa ainespuun ohjautuminen energiakäyttöön ei ole ollut merkittävä ongelma. Sääntely jäykistäisi markkinoita ja voisi vaikuttaa haitallisesti huoltovarmuuteen. Säädösvallan siirtoon sisältyy merkittävä riski liian pelkistetystä ja kaavamaisesta sääntelystä, joka ei huomioi alueellisia ja paikallisia eroja olosuhteissa eri puolella Eurooppaa ja vaarantaa esimerkiksi harvennuspuun energiakäytön silloin, kun teollisuuskäyttöä ei ole. Kaskadiperiaatteen soveltamisessa ei ole kyse teknisestä yksityiskohdasta, josta voitaisiin säätää delegoidulla lainsäädännöllä. Mikäli siitä tulee direktiiviin jokin kirjaus, asiasta tulee päättää tavanomaisessa lainsäädäntömenettelyssä.

Komission ehdottama takautuva lainsäädäntö on huonoa hallintoa ja valitettava ennakkotapaus, jota ei tulisi hyväksyä. Bioenergia ry ehdottaa siksi seuraavan lauseen poistamista Suomen kannasta: "*Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä ehdotetun muutoksen, mikäli arvioidaan, ettei muutos vaikuta kohtuuttomasti olemassa olevien laitoksien toimintaan ja niiden käyttämien biomassapolttoaineiden korvaantumiseen fossiilisilla polttoaineilla*."

Komission esityksessä artiklaan 29.6.iv on käytetty hyvin yksityiskohtaisia esimerkkejä, mutta käytetyt termit jättäisivät paljon tulkinnanvaraa. Tämän kohdan osalta valtioneuvoston kantaa tulisi tiukentaa ja edellyttää esitettyjen esimerkkien siirtämistä direktiivin toimeenpano-ohjeeseen esimerkiksi seuraavasti: "*Valtioneuvosto suhtautuu neuvottelujen tässä vaiheessa lähtökohtaisesti* ***kriittisesti*** ~~***avoimesti***~~ *ehdotettuihin muutoksiin, jotka liittyvät kriteeriin koskien maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä,* ***erityisesti*** ~~***mutta kiinnittää kriittistä huomiota***~~ *prosessiin ja juuri sovitun sääntelyn uudelleen avaamiseen*."

Näiden lisäksi haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin direktiivin käsittelyssä

Valtioneuvoston kannassa todetaan: "*Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja tulee pitää mahdollisimman laajana, eikä kestävyyskriteerit täyttävien uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoimaa tule tarpeettomasti rajoittaa.*" Bioenergia ry tukee tätä tavoitetta, mutta korostaa lisäksi, että biopolttoaineiden ja biomassapolttoaineiden raaka-aineina käytettäville jätteille ja tähteille ei tulisi asettaa komission ehdotuksen mukaisia lisäkiristyksiä. Liikenteen biopolttoaineiden laskentasääntöjen tulee perustua tutkittuun tietoon. Liitteessä V esitelty epäsuorien päästöjen kerroin tähteille tulee tästä syystä poistaa.

Lämmityksen ja jäähdytyksen kohdalla yhdistys painottaa, että sellaisen tilanteen syntyminen tulisi jatkoneuvotteluissa estää, jossa uusiutuvan energian tuotannossa ja tehokkaan

kaukolämmön tuotannossa ei sallittaisi biomassan seospolttoa jäteperäisten polttoaineiden ja/tai teollisuuden sivutuotteiden kanssa. Artiklassa 29 (11) edellytetään biomassalla tuotetun sähkön osalta, että se täyttää EED:n mukaisen "high efficiency cogeneration" määritelmän. EED:n muutosesityksessä muutettaisiin määritelmää niin, että sen liitteessä Annex III, Methodology for determining the efficiency of the cogeneration process, (a) High-efficiency cogeneration) sallittaisiin ainoastaan maakaasun käyttö seospoltossa. Tämä muutos käytännössä estäisi erittäin vaikeasti muuten hyödynnettävien fossiilista materiaalia sisältävien jätteiden ja teollisuudessa syntyvien sivutuotteiden hyödyntämisen edes pienenä osuutena biomassan kanssa seospoltettaessa. Tämä kehitys ei ole resurssitehokkuuden eikä kestävän siirtymän mukaista.

Bioenergia ry voi hyväksyä soveltamisrajan laskun alle 20 MW, mutta näiden uusien laitosten osalta tulee mahdollistaa kevennetty kestävyystodentaminen. Vaikutustenarviointiin voidaan todeta, että sovellusrajan laskeminen 20 MW:sta 5 MW:iin tulisi todennäköisesti lisäämään laitosten lukumäärää esitettyä noin 90 kpl enemmän, mahdollisesti jopa 150 laitosta. Tämä arvio perustuu Tilastokeskuksen ja AFRYn toimittamien lukujen vertailuun.

Lisätiedot: toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty, puh. 040-194 8628

Harri Laurikka
Toimitusjohtaja
Bioenergia ry